

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ МУЗИЧНОГО ВИКОНАВСТВА

Педагогіка

Освітній ступінь
Спеціальність

Бакалавр
025 Музичне мистецтво

Курс	4
Семестр	7

Статус

Нормативна

ECTS	3
Годин	90
Лекції	14
Семінари	14
Самостійна робота	62

Семестровий контроль

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Козир Алла Володимирівна професор кафедри теорії та історії музичного виконавства, доктор педагогічних наук
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0003-3124-975X
e-mail	kozyr7@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Навчальний курс «Педагогіка» розроблений спеціально для студентів НМАУ ім. П. І. Чайковського з урахуванням художньо-творчої специфіки ЗВО. Сучасні процеси гуманізації та гуманітаризації мистецької освіти покликані забезпечити ефективну підготовку майбутнього фахівця, зорієнтованого на особистісний та професійний саморозвиток, що сприяє готовності плідно працювати в освітніх закладах різного типу, творчо розвиваючи учнів. У запропонованому курсі на підставі системного аналізу розкривається сутність педагогічної діяльності фахівців мистецького профілю, виокремленні специфічні аспекти педагогічної роботи. Отже, включаючи пізнавальний, виховний та прогностичний елементи курс орієнтує навчальний процес на вироблення у студентів умінь та навичок самостійної практичної роботи. *Метою* курсу є вивчення специфіки педагогічного процесу, його закономірностей для реалізації всебічного розвитку особистості.

Завдання курсу охоплюють: засвоєння теоретичних основ сучасної мистецької освіти; розвиток професійного мислення; оволодіння практичними вміннями та навичками; засвоєння основ діалогового спілкування, організація творчої взаємодії; визначення ефективного стилю педагогічної діяльності.

Структура курсу. Виходячи з основних завдань курсу, в його побудові поєднуються лекційна та семінарська форми роботи. Велика увага приділяється самостійній творчій роботі студентів, а саме підготовці усних виступів з доповідями, повідомленнями, презентаціями, написанню есе та рефератів. Важливим етапом роботи є створення творчого мікроклімату, заохочення студентів до креативного співробітництва під час виконання навчально-творчих завдань з використанням засобів мультимедіа, сучасних комп'ютерних технологій і залученням інноваційних методів і форм творчої роботи з учнями. Наприкінці курсу студенти складають диференційований залік.

Зміст семінарських занять та самостійних творчих завдань може варіюватися. При їх плануванні враховується специфіка групи, інтереси та реальні можливості студентів у проведенні самостійної роботи над певними темами. Береться до уваги також наявність літератури ілюстративного матеріалу з відповідної проблематики. Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, Zoom, тощо.

Перелік тем

Тема 1. Педагогіка: становлення, сучасний стан. Сутність педагогічної науки, визначення основних понять. Виникнення педагогіки як науки. Об'єкт, предмет і функції педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками та її структура. Філософські основи педагогіки. Професіоналізм сучасного вчителя. Педагогічні цінності (аксіологічний аспект). Компетентність як головна ознака сучасного педагога.

Тема 2. Сутність нової методології педагогіки: наукове знання про шляхи, способи, методи наукового пізнання. Поняття «гуманізм» як система поглядів, що визначають цінність особистості, її право на свободу і розвиток власних здібностей. Аксіологічний підхід до вивчення педагогічних явищ. Аксіологічний підхід у визначенні спрямування змісту, форм та методів навчання як системи ціннісних орієнтацій особистості вчителя. Художньо-музичні цінності як результат духовного опанування особистістю творами мистецтва, усвідомлення їх змісту, естетичної форми, здійснення глибокого музично-педагогічного аналізу творів мистецтва.

Тема 3. Специфіка педагогічного процесу, його рушійні сили. Суперечності та закони розвитку природи та суспільства. Педагогічний процес як система. Системне бачення педагогічного процесу з виділенням складних компонентів навчальної діяльності майбутніх педагогів. Акмеологічне спрямування підготовки високопрофесійних фахівців, що забезпечує постійне професійне зростання їх у руслі творчості та компетентності. Специфіка педагогічного підходу до означеної проблеми: визначення наступного понятійного ряду: суб'єкти освітньої діяльності, їхня зміна у сучасному освітньому процесі, педагогічний процес та його технологія.

Тема 4. Взаємодія викладача з учнями: типологія, стиль педагогічної діяльності. Творча навчальна взаємодія як елемент майстерності вчителя, як постійний контакт із людьми (мистецтво творчої взаємодії), що потребує оптимальної професійно-психологічної підготовленості (психолого-педагогічні знання й уміння, розвинуті професійні якості та здібності), як поштовх для подальшого удосконалення фахової майстерності. Значний потенціал акмеологічного аспекту педагогічної діяльності. Визначення майстерності як важливої риси професійної роботи особистості, яка відрізняє вправного працівника в діяльності та дозволяє творити щось неповторне, нестандартне. Ракурс майстерності як творчості.

Тема 5. Специфіка підготовки студентів до практичної педагогічної діяльності. Типологізація особистості в навчальному процесі. Педагогічна практика як вирішення основної проблеми сучасної вищої освіти – гуманізації культури. Індивідуальна творчість як одна з основних ознак майстерності. Творча діяльність особистості як сфера духовного виробництва, що завжди пов'язана з матеріальним процесом. Процес підготовки майбутніх фахівців, викладачів мистецьких дисциплін на побудованій, науково обґрунтованій та підкріпленій практикою роботи вчителя - виконавця майстра.

Технологізація освітніх процесів та їх гуманізація як обов'язковий приклад постійній взаємодії. Розробка моделей та технологій, котрі дозволяють у педагогічній практиці розв'язати проблему гуманізації – опанувати нові норми й способи педагогічної діяльності.

Теми семінарських занять:

- Професійна позиція сучасного вчителя музичного мистецтва. Компетентність як основна ознака професіоналізму.
- Аксиологічний аспект професійної діяльності викладача мистецьких дисциплін. Ціннісні орієнтації взаємовідносин в творчому колективі. Цінності музичного мистецтва.
- Акмеологічне спрямування діяльності вчителя музичного мистецтва. Побудова траєкторії особистісного розвитку викладача мистецьких дисциплін.
- Специфічні взаємовідносини суб'єктів освітньої діяльності. Стиль педагогічної роботи.
- Технологізація освітніх процесів. Комплексний підхід у навчанні. Різновиди сучасних інформаційних технологій.
- Стиль педагогічної взаємодії вчителя з колективом учнів. Типологія особистості. Організація творчої взаємодії.
- Розвиток творчих здібностей учнів у музичній діяльності. Творчість як основа організації музично-педагогічного процесу. Забезпечення умов для успішної організації творчого процесу.

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, доповіді з презентацією, письмові роботи, есе.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування лекцій	20
2.	Реферат за обраною тематикою	20
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	10
4.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	10
	Підсумкова творча робота	25
5.	Залік	15
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «**відмінно**»: студент у повному обсязі опанував матеріал навчальної програми, виконав усі передбачені програмою форми роботи (участь у семінарських

заняттях, письмові завдання), отримав навички красназавчої роботи, продемонстрував уміння самостійно працювати з літературою, проявив ініціативність та здатність творчо вирішувати завдання.

Оцінка «**добре**»: студент загалом опанував матеріал навчальної програми (приблизно в обсязі 75%), орієнтується у проблематиці курсу, брав участь у різних формах роботи, передбачених програмою.

Оцінка «**задовільно**»: студент опанував матеріал курсу в обсязі 30–50%, не виявив зацікавленості заняттями, неякісно виконував усні та письмові завдання, передбачені програмою.

Оцінка «**незадовільно**»: студенти не опанували матеріал курсу, не виконали обов'язкових форм роботи, не розуміє основний зміст та завдання курсу.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи студентів

У процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює: рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання; вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу; повноту розкриття теми дослідження; оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами.

Результати самостійної роботи студентів оцінюються екзаменатором відповідної дисципліни або комісією. Результати оцінювання самостійної роботи студента проявляються у проведенні контрольних заходів з конкретної дисципліни.

Методи навчання:

- *аналітичний* – для вивчення філософських, психолого-педагогічних, методичних та мистецтвознавчих положень, нормативних документів, а також реального досвіду викладачів музично-педагогічних закладів;

- *системний* – для з'ясування сукупності складових елементів, що знаходяться у відношеннях та зв'язках між собою та створюють певну цілісність та єдність у процесі фахової підготовки майбутніх викладачів мистецьких дисциплін;

- *порівняльний* – для виявлення процесу передумов наступності та послідовності на різних етапах розвитку та становлення музично-педагогічної освіти;

- *узагальнення* – для визначення наукового апарату та концептуальних положень та висновків;

- *практичний* – для використання результатів виробничої, пошукової, аналітичної, дослідницької практики;

- *структурний* – для виявлення особливостей структури музично-педагогічної діяльності;

- *наочний* – для активного використання мультимедійних засобів навчання (мультимедійні музичні програми, ілюстрації, демонстрації, самопрезентації, тощо);

- *моделювання* – для дослідження музично-педагогічних процесів шляхом конструювання їх моделі, що відображає взаємозв'язки між окремими елементами;

- *оцінювання* – для систематичного дослідження складових характеристик музично-педагогічної діяльності.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма з курсу «Педагогіка».
2. Методичні рекомендації.
3. Перелік тестових завдань.
4. Галузеві довідкові, енциклопедичні та бібліографічні видання (див. Рекомендована література).

5. Електронні інформаційні ресурси.

Рекомендована література:

1. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе педагогического образования. М., Просвещение, 1984, с. 35-77.
2. Асафьев Б.В. Избранные статьи о просвещении и образовании. Л.: Музыка, 1973. 144 с.
3. Барбина Е.С. Педагогическое мастерство – системообразующий фактор непрерывного образования учителя. Система непрерывной освіти: здобутки, пошуки, проблеми. Кн. 4. Чернівці, 2006. С. 95-96.
4. Баренбойм Л.А. Музыкальная педагогика и исполнительство. М., 1974. С. 9-105.
5. Бочкарёв Л. Психология музыкальной деятельности. М.: Институт психологии РАН, 1997. С. 17-111.
6. Выготский Л.С. Психология искусства. М., 1986. С. 8-92.
7. Гершунский Б.С. Педагогическая прогностика: методология, теория, практика. К.: Вища школа, 1986. С. 4-29.
8. Гончаренко С.І. Український педагогічний словник. К., 1997. С. 17.
9. Гузій Н.В. Педагогічний професіоналізм. Історико-методологічні та теоретичні аспекти. Монографія. К.: НПУ, 2004. С. 3-102.
10. Зязюн І.А. Безсвідомість. Підсвідомість. Творчість (з огляду установки Д.Узнадзе). Мистецтво та освіта. К, 2001, № 3. С. 3-9.
11. Козир А.В. Професійна майстерність учителів музики: теорія та практика формування в системі багаторівневої освіти. Монографія. К.: Видавництво НПУ імені М.Драгоманова, 2008. 378 с.
12. Козир А.В. Вступ до акмеології мистецької освіти: навч.-методич. посібник. А.В. Козир, В.І. Федоришин. – К.: Вид-во НПУ імені М.Драгоманова, 2012. 263 с.
13. Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения. М., 1990. С. 12-78.
14. Майстерність, творчість, професіоналізм учителя-вихователя в історії педагогічної думки. Укл. Н.В. Гузій. К., 2002. С. 35.
15. Педагогічна майстерність (за ред. акад. І.А. Зязюна) К., 1997. С. 28-37.
16. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. К., 2007. 656 с.
17. Пехота О.М. Индивидуализация профессионально-педагогической подготовки учителя. Монография. К.: Вища школа, 1997. 281 с.
18. Пономарев Я.А. Психология творчества и педагогика. М.: Педагогика, 1975. С. 53-199.
19. Рудницька О.П. Педагогіка загальна та мистецька. Навч. посібник. К., 2002. С. 3-96.
20. Слостенин В.А., Мищенко А.И. Целостный педагогический процесс как объект профессиональной деятельности учителя. М.: Прометей, 1997. С. 20-56.
21. Станиславский К.С. Работа актера над собой. М., 1985. С. 3-47.
22. Сухомлинский В.О. Выбранные творения у 5-ти тт., т. II. К., 1976. С. 98-115.
23. Федоріщева С.П. Естетичні основи формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя музики. Методичні рекомендації. Луганськ, 2002. С. 15-18.
24. Хозяинов Г.И. Педагогическое мастерство преподавателя: метод. пособие. М., 1988. С. 12-34.
25. Щербина В.И. Проблема обучения педагогическому мастерству в учебной работе у студентов университета. Л., 1971. С. 45-56.
26. Щолокова О.П. Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутнього вчителя. К., 1996. С. 33-87.
27. Юцевич Ю.Є. Музыка: словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2003. 352 с.

28. Яворский Б.Л. Статьи, воспоминания, переписка. Т.1. М., 1972. С. 11-34.
29. Яблонський В.А. Вища освіта України на рубежі тисячоліть: проблеми глобалізації та інтернаціоналізації. К., 1998. С. 45-67.
30. Bedny G.Z. A systemic-structural theory of activity: Applications to human performance and work design, USA. G.Z.Bedny, W.Karwowsky: CRC Press, Taylor&Francis Group, 2007. 450 p.
31. Conway C. Teaching music in higher education. Colleen M. Conway, Thomas M. Hodgman. New York: Oxford University Press, 2009. 244 p.
32. Torrance E. P. Guiding creative talent. Englewood Cliffs. N.-Y.; Prentice. Hall, 1982. 278 p.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ СИСТЕМА ЗАГАЛЬНИХ КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З КУРСУ «ПЕДАГОГІКА»

I. Глибина розуміння студентом одержаних знань, їх повнота, що виявляється у:

- знаннях змісту основного матеріалу;
- знаннях основних функцій педагогіки;
- знаннях основних етапів розвитку педагогічної науки;
- знаннях послідовності засвоєння методичних матеріалів;
- знаннях критеріїв оцінювання виконання педагогічної роботи.

II. Усвідомлені знання, самостійне мислення студентів виявляються в таких уміннях:

- проектування майбутньої педагогічної діяльності;
- постановки педагогічних завдань за розробленою методикою;
- оцінювання ступеня виконання поставлених завдань (або завдання);
- досягнення поставленого мета-завдання;
- доцільного використання основних методів педагогічної роботи;
- контроль і корегування педагогічного процесу.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни